

Veiledning for oppførelse av gamme.

Man bör velge tørr grunn og sådan at vannet renner av hvor forholdene tillater det. Grunnen planeres. Jord og lyngtorv tas av og legges til side for å benyttes til tekningen av gammen.

Når dette er gjort, legges bundrammen, den brukne kant skal snu opp. Hjørneboltene innsettes og tilskrues. Så legges gulvåsene på plass. Det hele må ligge i vater, og det må påses at rammen ligger godt an, helst på stener. Under gulvåsene må også legges stener så åsene ikke svikter. Alle konstruksjonsdeler er merket med nummer og det påses at numrene stemmer sammen. På tegning blad 2 er konstruksjonen vist. Hjørnestolpene spikres fast, bruk 5" spiker. Stolpene avstives midlertidig med bord. Etterpå legges topprammen på, skrues sammen og spikres fast på stolpene. Rammen kommer litt innenfor stolpenes ytterkant som vist på tegning blad 2. Man tar et bord og legger an på bundrammen langs stolpen mot topprammens brukne kant, og det hele skal flukte. Nå kan taksperrene legges på plass. Bislagets bundramme legges ut. Denne er også numrert. Den festes til den store ramme med spiker. Stolpene reises, spikres fast, loddes inn og topprammen legges på plass og spikres fast, og det hele avstives midlertidig. Spikerslagene av 2"/2" skjæres til og spikres på plass. Når stolpene ved dørkarmen måles inn, skal avstanden mellom dem være karmens bredde + 2 cm. for dytting mellom stolper og karm.

Nå paneles utvendig med 5/4" bord. Hvis disse er hövlet på en side, skal den uhövlede side vendes ut. Det spikres med 4" stift, 2 spiker oppe og nede for hvert bord. Er det uhövlet last, kan det være umaken verd selv å hövle bordene. Likeså hövle stolper, ramme og sperrer på de sider som vender innad. Det vil gjøre det triveligere i gammen. Da det er akkurat tilmålt med materialer, må stumper nyttes godt ut. Skråstykkene må sages, ikke økses for ikke å skre materialene.

Kanten langs topprammen renskjæres med skrå så takbordene ligger an.

Vinduene må passes inn samtidig som panelingen slås på. På blad 3 vises detalj av et vindu. Man spikrer på en labar av 1½" x 3" underkant vindu. Oppå denne og på enden av veggbor-

dene legges et bord like langt som vinduskarmen er bred + 1 cm. på hver side for dytting. Bordet skal ha samme bredde som karmen. Brettene på karmens sider skjæres til og spikres på. Det skal være dyttingsrom under karmen 1 cm. På karmens overside skal taket ligge an på denne, men her skal også dyttes. Hvor det på tegningen er vist vindu med 2 rammer, skal 2 vinduskarmer plaseres sammen tett inntil hverandre. Sprikken mellom karmene dekkes med en list både inn-og utvendig. Karmen for ytterdøren settes inn. Rundt dør og vinduer gjøres en enkel kledning - listing. Hertil brukes 3/4" faspanel.

Nå legges takbordene på, samme materialer som på veggene. Her må også alle stumper nyttes. Taket på bislaget legges først på, idet det andre tak skal komme ovenpå dette, sådan som tegning blad 3 viser. Som anlegg for taket slås en 2" list på topprammen. Taket på bislaget gis et utstikk på 15 cm. På hovedtaket begynner man å legge fra midten og ut til sidene. Når man har saget av et bord skrått så det passer, så vil skråkanten på den ende man har igjen, passe på motsatt taksid. Man må passe på at takbordene møtes mot hverandre midt over sperrene. For å skåne pappen, brekkes kanten over sperrene. Likedan brekkes kanten av taket ved raften. Taket stikkes ut over vinduene med et utstikk utenom vinduskarm på 10 cm. Utsparringen for ovnsrøret skal ha en bredde av 60 cm. og gå en meter nedover taket målt fra spissen. Som losholt anvendes 1 1/2" x 3". De ne gis opplegg på sperrene. Den galvaniserte plate som skal dekke utsparringen legges på etter at pappen er lagt på. Nå slås pappen på. Man begynner nedenfra. Da hjørnene er skrå, må pappen kappes her og brettes rundt hjørnet. På selve hjørnet blir pappen dobbelt. På taket blir det likedan. Det spikres med en spiker for hver 5 cm.

Nå bör gammen torvkles. Når dette er gjort, kan innredningsarbeidet begynne. Det er med treverk til innredning sådan som vist på fotografiene og på tegning blad 1.

Døren mellom bislaget og kjøkkenet som slår inn i kjøkkenet, innsettes på samme måte som vinduene med 2 sidelemmer som gjøres av yttervegg-panelet. Man bör hövle vrangsidene på disse bord, likeså bordene i vegg mellom kjøkken og bislag som må slås på för dørkarmen passes til. Man må ikke glemme dyttingsrom rundt dørkarmene.

Veggen mellom kjøkken og soverom gjøres av 3/4" fas-

panel på et reisverk av 2" x 2". I veggen gjøres utsparring for plate bak komfyren. Platen er 1 m. x 2 m. Utsparringen gjøres 0,98 m. x 1,98 m. så man får 1 cm. innpålegg for platen.

På blad 1 er vist 2 alternativer for deling av gammen i 2 rom. Det er meningen at man her står fritt og kan velge det alternativ man vil. For innredningens vedkommende er man heller ikke bundet av tegningen, men forutsetningen er at de medsendte materialer benyttes på en forsvarlig måte til innredning av gammen.

Til hyller i skap og benk og bunder i brisker skal anvendes 1" hövlet og pløyde materialer, likeså til bordskive. Bordbenene gjøres av 2" x 2" og sargen av 1" x 5". Vegger og dører i skap og benk gjøres av 3/4" faspanel. Benken bygges på skjelett av 1" x 1½" lekter, likedan skapet og brisker.

Følgende materialer hører til en gamme av areal

5 m. x 5 m. :			std.
Bunnramme av 5"/5"	4 stk.	} alt kappet og sammenskåret	0,07
Toppramme 4"/4"	4 "		} 0,056
Stolper 4"/4"	4 "		
Sperrer 4"/5"	4 "		} 0,035
Gulvåser 2"/5"	6 "		
Bunnramme for bislag 3"/3"	4 "		} 0,015
Stolper for bislag 3"/3"	4 "		
1½"/3"	12 m	0,008	
Bord til vegg og tak T.G. 5/4"	70 m ²	} 0,54	
Gulvbord 5/4"	30 m ²		0,21
Hövlet og pløyde bord T.G. 1"	15 m ²	0,08	
Faspanel 3/4"	30 m ²	0,12	
Sletthövlet 1"/8"	8 m	0,01	
" 1"/5"	8 m	0,007	
Hövlet 2"/2"	40 m	0,022	
" 1"/1½"	60 m	0,014	
			<hr/> 1,239
2 stk. dører med karrmål 1,6 m x 0,9 m.			
1 " dør " " 1,8 m x 0,9 m.			

4 stk. vinduer
5 par platthengsler med skruer
5 stengeanordninger for skapdører
1 galvanisert plate 1 m, x 2 m,
1 " " for tekking i taket rundt ovnsrør
1 " " under komfyren
1 komfyr med rör
2 kg. dyttestry
7 ruller takpapp
4500 stk. pappspiker
50 " 5" stift
3000 " 4" "
2000 " 3" "
1000 " 2½" "
1000 " 2" "

Verktøy.

1 hövel
1 bladsag
1 buesag
2 ökser
2 hammere
1 knipetang
6 sagfiler
1 vikjern
1 bryne
1 vinkel
1 vaterpass
1 skrujern
1 huggjern
1 tomnestokk
1 borrhvinne
1 sett borrarer
1 stenslegge
1 hakke med skaft
1 spett
1 rundspade
1 stikkspade
1 skiftenøkkel.

Stockholm 28/2-45

S.S. Klingenberg.